

ΣΤΕ 3363/2014 [Νόμιμος χαρακτηρισμός κτηρίου ως μνημείου]

Περίληψη

-Η εισήγηση της κεντρικής ή περιφερειακής υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία προηγείται της έκδοσης της απόφασης περί χαρακτηρισμού ή μη ενός ακινήτου ως νεότερου μνημείου, κοινοποιείται με μέριμνα της υπηρεσίας στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο του ακινήτου, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις. Με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται η ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού για την ύπαρξη παλαιών ακινήτων, τα οποία δεν ανάγονται στην προ του 1830 περίοδο και δεν είναι, συνεπώς, αρχαία εκ του νόμου, ενδέχεται όμως να παρουσιάζουν καλλιτεχνικά, αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά, ιστορικά στοιχεία και εν γένει πολιτιστική αξία μη έχουσα εισέτι διαγνωσθεί, η οποία θα δικαιολογούσε τον χαρακτηρισμό τους ως νεοτέρων μνημείων. Τούτο δε για να αποτρέπεται ο κίνδυνος κατεδάφισης ή αλλοίωσης των ακινήτων αυτών και να κινείται η διαδικασία χαρακτηρισμού τους, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου.

-Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου στις εισηγήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και τις γνωμοδοτήσεις του ΚΣΝΜ περιγράφονται πλήρως και αναλυτικά τα αξιόλογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία του ακινήτου, δηλαδή τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τον νόμο για τον χαρακτηρισμό ακινήτου ως μνημείου δυνάμει του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, το γεγονός δε ότι η ΕΠΑΕ γνωμοδότησε, στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την έκδοση οικοδομικής άδειας, δηλαδή βάσει διαφορετικής διαδικασίας υπέρ της κατεδάφισης του κτιρίου, δεν κλονίζει την αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, προεχόντως, διότι η γνωμοδότηση της ΕΠΑΕ είχε υποβληθεί από τους αιτούντες στις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και συνεκτιμήθηκε τόσο κατά τη διατύπωση των εισηγήσεων της ΕΝΜΑ και της ΔΙΝΕΣΑΚ όσο και από το ΚΣΝΜ.

-Η Διοίκηση στο έγγραφο των απόψεων εκθέτει ότι οι εργασίες κατεδάφισης του εσωτερικού του κτιρίου πραγματοποιήθηκαν παράνομα, ότι οι ισχυρισμοί των αιτούντων δεν είναι βάσιμοι και οφείλονται στην εσφαλμένη αντίληψη τους ότι η διαδικασία έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί εντός έτους από την κοινοποίηση της εισήγησης της ΕΝΜΑ και ότι η ΔΙΝΕΣΑΚ κοινοποιούσε όλα τα σχετικά έγγραφα στους αιτούντες και τους είχε ενημερώσει ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση επί του κτιρίου. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει βούληση της Διοίκησης να διακόψει τη διαδικασία και να ματαιώσει τον χαρακτηρισμό του επίμαχου ακινήτου, η κατεδάφιση, πάντως, και μάλιστα χωρίς άδεια του Υπουργού Πολιτισμού, στοιχείων του εσωτερικού του κτιρίου, τα οποία είχαν κριθεί διατηρητέα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και

το ΚΣΝΜ κατά τη διαδικασία του χαρακτηρισμού κτιρίου, δεν εμπόδιζε, κατά τον νόμο, την ολοκλήρωση της διαδικασίας και τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως μνημείου.

Πρόεδρος: Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Δ. Βασιλειάδης

Δικηγόροι: Δ. Μπελαντής, Αγγ. Καστανά, Στ. Μέλλιος

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση α) της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/10218/274/2006 του Υπουργού Πολιτισμού (Β΄ 891/12.7.2006), με την οποία χαρακτηρίσθηκε ως μνημείο, κατά το άρθρο 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, κτίριο επί της οδού Λουκά Ράλλη 33 στον Πειραιά, χωρίς τη νεότερη προσθήκη του δευτέρου ορόφου, λόγω των εξαιρετικών αρχιτεκτονικών και μορφολογικών στοιχείων του και β) της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/23460/664/18.8.2008 του αυτού Υπουργού, με την οποία απορρίφθηκε ως «νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη» η από 4.10.2006 ένσταση-αίτηση θεραπείας των αιτούντων για την ανάκληση της πρώτης προσβαλλόμενης απόφασης.
3. Επειδή, οι αιτούντες με έννομο συμφέρον ασκούν την υπό κρίση αίτηση, διότι επικαλούνται εμπράγματα δικαιώματα επί του προαναφερθέντος ακινήτου, περαιτέρω δε παραδεκτώς ομοδικούν, καθώς προβάλλουν κοινούς λόγους ακυρώσεως οι οποίοι στηρίζονται στην ίδια νομική και πραγματική βάση.
4. Επειδή, σύμφωνα με όσα έχουν παγίως κριθεί, δύο ή περισσότερες εκτελεστές διοικητικές πράξεις μπορούν να θεωρηθούν ότι συγκροτούν σύνθετη διοικητική ενέργεια, όταν εκδίδονται στο πλαίσιο της ίδιας νομοθεσίας η οποία, περαιτέρω, προβλέπει τη διαδοχική έκδοση αυτών για την επίτευξη συγκεκριμένης ενέργειας που συντελείται με την έκδοση της τελικής πράξης. Στη διαδικασία της σύνθετης διοικητικής ενέργειας οι προηγούμενες πράξεις αποβάλλουν την αυτοτέλειά τους και ενσωματώνονται στην τελική. Έτσι με την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά της τελικής πράξης επιτρέπεται, κατ' απόκλιση της αρχής του ανελέγκτου εκτελεστών διοικητικών πράξεων που διέφυγαν την ευθεία προσβολή, να προβληθούν πλημμέλειες των προηγούμενων πράξεων (Σ.τ.Ε. 3823/1997 Ολομ., 3619/1995 Ολομ.).
5. Επειδή, κατά το άρθρο 46 παρ. 1 και 2 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), η αίτηση ακυρώσεως ασκείται, αν δεν ορίζεται ειδικώς διαφορετικά, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, που αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της

- προσβαλλόμενης πράξης ή της δημοσίευσής της, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος, ή διαφορετικά από τότε που ο αιτών έλαβε πλήρη γνώση της πράξης. Κάθε διοικητική προσφυγή, πλην της ενδικοφανούς, καθώς και η απλή αίτηση θεραπείας σε περίπτωση κατά την οποία δεν προβλέπεται διοικητική προσφυγή, διακόπτει την προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως για το χρονικό διάστημα που ορίζεται για την έκδοση σχετικής πράξης ή, αν τέτοιο χρονικό διάστημα δεν ορίζεται, για 30 ημέρες ή έως την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απάντησης της Διοίκησης, εφόσον αυτές πραγματοποιήθηκαν πριν παρέλθουν οι προθεσμίες αυτές (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3259/2011 κ.ά.). Εξάλλου, δεύτερη αίτηση θεραπείας δεν διακόπτει εκ νέου την προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως (Σ.τ.Ε. 848/2010).
6. Επειδή, η προθεσμία για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως, από τον θιγόμενη ιδιοκτήτη, της ατομικής πράξης περί χαρακτηρισμού κτιρίου ως μνημείου δεν αρχίζει από την επομένη της δημοσίευσης της πράξης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, αλλά από την κοινοποίησή της σε αυτόν ή από την πλήρη γνώση του περιεχομένου της (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3763/2007, 2680/1999, 2624/1992, 1930/1978 Ολομ.). Συνεπώς, η δημοσίευση, στις 12.7.2006, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/10218/274/2006 του Υπουργού Πολιτισμού (α΄ προσβαλλομένης) δεν κίνησε την προθεσμία για την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατ' αυτής από τους αιτούντες. Δεδομένου, όμως, ότι οι τελευταίοι με την από 4.10.2006 αίτησή τους ζήτησαν από τον Υπουργό Πολιτισμού την ανάκληση της απόφασης αυτής, τεκμαίρεται ότι είχαν λάβει πλήρη γνώση της από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης στο Υπουργείο, δηλαδή από 6.6.2007 (αριθμ. πρωτ. 3296/6.6.2007). Κατά συνέπεια, η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως εκπροθέσμως ασκείται κατά της παραπάνω απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού, δεδομένου ότι η αίτηση κατατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας δεκαέξι περίπου μήνες (15.10.2008) μετά την κατά τα ανωτέρω τεκμαιρόμενη γνώση της πράξης και πολύ μετά την πάροδο 60 ημερών από την επανεκκίνηση της προθεσμίας, που είχε διακοπεί επί 30 ημέρες μετά την υποβολή στις 6.6.2007 της αίτησης ανάκλησης στο Υπουργείο Πολιτισμού, συνυπολογιζομένης δε και της αναστολής των προθεσμιών κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών (1.7-15.9). Εξάλλου, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στις σκέψεις 4 και 5, ο προβαλλόμενος από τους αιτούντες ισχυρισμός, ότι η αίτηση ακυρώσεως ασκείται εμπροθέσμως, αφενός, διότι οι προσβαλλόμενες πράξεις συγκροτούν σύνθετη διοικητική ενέργεια και, αφετέρου, διότι η υποβολή της από 4.10.2006 αίτησης διέκοψε την προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως κατά της παραπάνω απόφασης μέχρι την έκδοση της δεύτερης προσβαλλομένης, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί (πρβλ. Σ.τ.Ε. 168/2012, 2363/2011).
7. Επειδή, η δεύτερη προσβαλλόμενη, υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/23460/664/18.8.2008, απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, έχει εκτελεστό χαρακτήρα και παραδεκτώς προσβάλλεται από την άποψη αυτή,

απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών του Δημοσίου, διότι με την προσβαλλόμενη αυτή απόφαση η από 4.10.2006 αίτηση των αιτούντων, η οποία αποτελούσε αίτηση θεραπείας, απορρίφθηκε, όπως ρητά αναφέρεται στην απόφαση ως «νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη», δηλαδή ύστερα από νέα επί της ουσίας έρευνα. Εξάλλου, η παραπάνω απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού προσβάλλεται εμπροθέσμως, είναι δε και η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη, ως προς την οποία είναι περαιτέρω εξεταστέα η κρινόμενη αίτηση.

8. Επειδή, το άρθρο 24 του Συντάγματος ορίζει ότι «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας [...] 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών». Με τις διατάξεις αυτές ο συντακτικός νομοθέτης, αναγνωρίζοντας τη σημασία της διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας, καθιέρωσε αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική, τεχνολογική και εν γένει την πολιτιστική κληρονομιά. Η προστασία της κληρονομιάς αυτής συνίσταται στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων των παραπάνω μνημείων και κάθε στοιχείου του πολιτιστικού περιβάλλοντος, συνεπάγεται δε τη δυνατότητα επιβολής των αναγκαίων μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας για την αποκατάσταση των μνημείων στην αρχική τους μορφή, όταν έχουν φθαρεί από τον χρόνο ή ανθρώπινες ενέργειες ή άλλα περιστατικά (Σ.τ.Ε. 2341/2009 7μ., 3611/2007, 1445/2006, 1100/2005, 3050/2004 7μ., 1712/2002, 2801/1991 Ολομ.).
9. Επειδή, στο άρθρο 1 του ν. 3028/2002 (Α' 153) ορίζεται ότι «1. Στην προστασία που παρέχεται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγεται η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας από τους αρχαιολογικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Η προστασία αυτή έχει ως σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης χάριν της παρούσας και των μελλοντικών γενεών και την αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος [...]», στο άρθρο 2 προβλέπεται ότι «Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου, β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων: αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους,

βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830 [...] ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20 γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό [...] Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους [...] γ) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται [...] δ) Ως ιστορικοί τόποι νοούνται [...]» και στο άρθρο 3 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως:

α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της, β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της, γ) [...] δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της, ε) [...] στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά». Εξάλλου, στο άρθρο 6 του ν. 3028/2002 ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830, β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. 2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού. 3 [...] 4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 5. Η εισήγηση κοινοποιείται απευθείας, με μέριμνα της Υπηρεσίας, στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση [...] 6. Ο κύριος ή όποιος έχει εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο υπό χαρακτηρισμό, καθώς και ο νομέας, ο κάτοχος ή ο χρήστης οφείλει και πριν από την έκδοση της

απόφασης να επιτρέπει στους υπαλλήλους της Υπηρεσίας την είσοδό τους σε αυτό και την εξέτασή του. Επίσης οφείλει να τους παρέχει κάθε σχετική πληροφορία.

10. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της ανακοίνωσης στην εφημερίδα και αίρονται εάν η απόφαση περί χαρακτηρισμού δεν δημοσιευθεί εντός ενός (1) έτους από αυτές. Εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος απαγορεύεται κάθε επέμβαση ή εργασία στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο. 8. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων. 9. Η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου που εκδίδεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα. Η απόφαση ανάκλησης εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 4 και 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αότου και επέρχονται τα αποτελέσματά της. Η απόφαση για το χαρακτηρισμό ή η ανακλητική της αποστέλλεται στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία και στον οικείο δήμο ή κοινότητα και στο Κτηματολόγιο Α.Ε. 10. Η κατεδάφιση νεότερων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό τελευταίων ετών ή η εκτέλεση εργασιών για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, ακόμα και αν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν χαρακτηριστεί μνημεία, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Υπηρεσίας. Για το σκοπό αυτόν ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην Υπηρεσία ότι προτίθεται να προβεί σε αυτήν. Η έγκριση θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη γνωστοποίηση δεν συντελεστούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας της εισήγησης για το χαρακτηρισμό του ακινήτου που προβλέπονται στην παράγραφο 5 [...].
11. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, τα μνημεία, ως μαρτυρίες του ανθρώπινου βίου που συγκροτούν αναγκαίο παράγοντα για τη διαμόρφωση και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και των συλλογικών ταυτοτήτων καθώς και για τη διασφάλιση, χάριν των επερχόμενων γενεών, της ιστορικής συνέχειας και παράδοσης, αλλά και συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής, συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προστασία της οποίας αποτελεί, ενόψει και του άρθρου 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος, υποχρέωση της Πολιτείας και συγχρόνως ευθύνη και δικαίωμα του καθενός. Βασική κατεύθυνση του ν. 3028/2002 αποτελεί η ισότιμη κατ' αρχήν αντιμετώπιση των μνημείων, αρχαίων και νεοτέρων, ώστε να αναδεικνύεται η διαχρονική διάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας. Ειδικότερα, τα ακίνητα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, δηλαδή τα αρχαία ακίνητα μνημεία, προστατεύονται από τον νόμο, χωρίς να απαιτείται έκδοση διοικητικής πράξης για τον χαρακτηρισμό τους (πρβλ. Σ.τ.Ε. 4457/2010 σκ. 7). Τα ακίνητα μνημεία που ανάγονται σε περίοδο προγενέστερη των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών χαρακτηρίζονται ως

μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, λόγω της σημασίας τους, η οποία μπορεί να αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην αρχιτεκτονική αξία τους, όπως συμβαίνει με τα οικοδομήματα που σημαδεύουν την εισαγωγή μιας σημαντικής περιόδου της αρχιτεκτονικής στη Χώρα ή έχουν διακριθεί από την έγκυρη αρχιτεκτονική κριτική, στην αξία τους από πολεοδομική άποψη, προκειμένου π.χ. για μεμονωμένο κτίσμα ή για κτιριακό συγκρότημα που αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα μιας ιστορικής φάσης στην εξέλιξη του οικισμού ή δημιουργεί ανάπτυγμα όψεων και συμβάλλει στην ανάδειξη της εικόνας του αστικού τοπίου, ή, τέλος, στην ιστορική αξία τους, όταν πρόκειται για ακίνητο ή χώρο που συνδέεται με την πολιτική ή κοινωνική ή οικονομική ιστορία του νεότερου ελληνικού κράτους ή ορισμένης περιοχής και η διατήρησή του συμβάλλει στη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης. Ως μνημεία χαρακτηρίζονται για τους ίδιους λόγους και ακίνητα αναγόμενα στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών, εφόσον, όμως, η σημασία τους για έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω λόγους είναι ιδιαίτερη. Για τον χαρακτηρισμό ακινήτου ως μνημείου δεν απαιτείται να συντρέχουν όλα τα κριτήρια που μνημονεύονται στην προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3028/2002, αλλ' αρκεί προς τούτο η συνδρομή έστω και ενός από τα κριτήρια αυτά. Περαιτέρω, κατά τον χαρακτηρισμό δεν εξετάζεται η έκταση των οικονομικών συνεπειών που μπορεί να προκληθούν στους ενδιαφερομένους, ούτε η τυχόν επίδραση του χαρακτηρισμού στις νομικές σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, αφού η επιδιωκόμενη με τις ανωτέρω διατάξεις διαφύλαξη, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, του προστατευόμενου εννόμου αγαθού αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης, κατά ρητή συνταγματική επιταγή. Τέλος, η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων του ν. 3028/2002 ελέγχεται από τον ακυρωτικό δικαστή, τόσο ως προς την πληρότητα της αιτιολογίας όσο και ευθέως για την ορθή εφαρμογή του νόμου, εφόσον από τα στοιχεία του φακέλου διαπιστώνεται, με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, η συνδρομή ή μη των κριτηρίων που προβλέπονται από τον νόμο για τον χαρακτηρισμό (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1720/2012, 1871/2010, 2341/2009 7μ., 3857/2007, 3763/2007, 3611/2007, 1445/2006, 1100/2005, 3050/2004 7μ. κ.ά).

12. Επειδή, εξάλλου, από τον συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 6 του ν. 3028/2002 συνάγεται ότι οι διατάξεις της παραγράφου 7, σύμφωνα με τις οποίες τα αποτελέσματα της εισήγησης για τον χαρακτηρισμό επέρχονται από την κοινοποίησή της ή τη δημοσίευση της σχετικής ανακοίνωσης στον τύπο και αίρονται εάν η απόφαση περί χαρακτηρισμού δεν δημοσιευθεί εντός ενός έτους από τις ημερομηνίες αυτές, δεν ορίζουν κατά το γράμμα και τον σκοπό τους αποκλειστική προθεσμία ενός έτους για την έκδοση της απόφασης χαρακτηρισμού ακινήτου ως μνημείου, αλλά αποσκοπούν στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, συγχρόνως δε και του συμφέροντος των ενδιαφερομένων ιδιοκτητών. Επομένως, οι

παραπάνω διατάξεις συνιστούν έντονη υπόδειξη του νόμου για την ταχεία ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας και την έκδοση της απόφασης χαρακτηρισμού ακινήτου ως μνημείου εντός των τασσομένων προθεσμιών, η υπέρβαση δε των προθεσμιών αυτών δεν θεμελιώνει παρανομία της απόφασης χαρακτηρισμού, αλλά έχει ως συνέπεια την άρση των απαγορεύσεων και των σχετικών υποχρεώσεων των ιδιοκτητών του ακινήτου, όπως είναι η απαγόρευση εργασιών στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο, η υποχρέωση του ιδιοκτήτη να επιτρέπει την εξέταση του ακινήτου από υπαλλήλους της Υπηρεσίας κ.ά. και οι οποίες, σύμφωνα με τον νόμο, επέρχονται από την κοινοποίηση στον ιδιοκτήτη του ακινήτου, ή την ανακοίνωση στον τύπο, της πρότασης χαρακτηρισμού, δηλαδή της σχετικής εισήγησης της αρμόδιας Υπηρεσίας (βλ. Σ.τ.Ε. 2932/2012 σκ. 9, πρβλ. και αιτιολογική έκθεση του νόμου).

13. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνεται και το υπ' αριθμ ΥΠΠΟΤ/ΔΙΝΕΣΑΚ/82977π.ε./2099/30.12.2010 έγγραφο του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού με το οποίο διαβιβάσθηκαν οι απόψεις της Διοίκησης στο Δικαστήριο, προκύπτουν τα εξής: Οι αιτούντες, με την από 27.1.2005 αίτηση προς την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής (εφεξής ΕΝΜΑ), ζήτησαν την έγκριση της κατεδάφισης τριωρόφου κτιρίου που βρίσκεται επί της οδού Λουκά Ράλλη 33 στον Πειραιά. Παράλληλα, οι αιτούντες υπέβαλαν και την από 2.2.2005 αίτηση προς τη Διεύθυνση Πολεοδομίας Πειραιά με το ίδιο αίτημα, επί της οποίας εκδόθηκε η από 22.2.2005 έγκριση της ΕΠΑΕ, την οποία στη συνέχεια (7.3.2005) υπέβαλαν στην Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής. Επακολούθησε, η από 15.3.2005 εισήγηση της Εφορείας για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου στο σύνολό του ως μνημείου, η οποία παρελήφθη από τους ιδιοκτήτες του κτιρίου στις 17.3.2005. Σύμφωνα με την παραπάνω εισήγηση, οι όψεις του κτιρίου παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον με επιμέρους αξιόλογα αρχιτεκτονικά στοιχεία και το εσωτερικό του έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω των στοιχείων που το διακοσμούν. Οι αιτούντες, που φέρονται και ως ιδιοκτήτες του κτιρίου, υπέβαλαν κατά της εισήγησης της ΕΝΜΑ τις από 13.5.2005 αντιρρήσεις, σύμφωνα με τις οποίες δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως μνημείου, καθώς αυτό δεν παρουσιάζει αξιόλογα αρχιτεκτονικά στοιχεία. Ακολουθώντας, με το 1542/24.6.2005 έγγραφο της Εφορείας ο φάκελος διαβιβάστηκε στη ΔΙΝΕΣΑΚ προκειμένου το θέμα του χαρακτηρισμού του κτιρίου να εξετασθεί από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (ΚΣΝΜ), συνετάγη δε μετά ταύτα, η από 7.7.2005 εισήγηση με την οποία η ΔΙΝΕΣΑΚ πρότεινε τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως μνημείου, χωρίς όμως τη νεότερη προσθήκη του δευτέρου ορόφου, για τους αυτούς λόγους τους οποίους είχε επισημάνει η Εφορεία στη σχετική εισήγησή της. Οι ιδιοκτήτες του κτιρίου υπέβαλαν κατά της ανωτέρω εισήγησης της Διεύθυνσης τις από 29.7.2005 αντιρρήσεις, επαναλαμβάνοντας

τους ισχυρισμούς που είχαν προβάλει και κατά της εισήγησης της ΕΝΜΑ και στη συνέχεια, το θέμα του χαρακτηρισμού του κτιρίου επί της οδού Λουκά Ράλλη 33, στον Πειραιά, χωρίς τη νεότερη προσθήκη του δευτέρου ορόφου, παραπέμφθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (βλ. το έγγραφο ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/55566/1402/29.7.2005 της ΔΙΝΕΣΑΚ). Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, αρχικώς, με το 33/13.10.2005 πρακτικό του ανέβαλε τη διατύπωση γνώμης και με την επακολουθήσασα 3/26.1.2006 γνωμοδότηση τάχθηκε, κατά πλειοψηφία, υπέρ του χαρακτηρισμού του κτιρίου ως μνημείου χωρίς την προσθήκη του δευτέρου ορόφου. Στη συνέχεια, ενημερώθηκαν οι αιτούντες ότι η σχετική απόφαση για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου έχει προωθηθεί προς υπογραφή (βλ. το ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/14832/422/21.2.2006 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ), δοθέντος όμως ότι είχαν ξεκινήσει εργασίες κατεδάφισης του κτιρίου, η ΔΙΝΕΣΑΚ ζήτησε από την ΕΝΜΑ να πραγματοποιήσει αυτοψία στο κτίριο και παράλληλα ζήτησε από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Πειραιά να απαγορεύσει τις εργασίες στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν. 3028/2002 (βλ., αντιστοίχως, τα 48520/1354/6.6.2006 και 48502/1353/6.6.2006 έγγραφα της ΔΙΝΕΣΑΚ). Κατόπιν τούτου, η ΕΝΜΑ απέστειλε στη ΔΙΝΕΣΑΚ το 2012/8.6.2006 έγγραφο στο οποίο περιγράφονται οι επεμβάσεις που είχαν γίνει στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο και ακολούθως υπεγράφη από τον Υπουργό Πολιτισμού η απόφασή ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/10218/274/19.6.2006, με την οποία το επίμαχο ακίνητο, χωρίς την προσθήκη του δευτέρου ορόφου, χαρακτηρίσθηκε ως μνημείο σύμφωνα με το άρθρ. 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002. Εξάλλου, με το 61315/1707/12.7.2006 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ ενημερώθηκε η Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Πειραιά ότι επίκειται η δημοσίευση της απόφασης χαρακτηρισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η οποία τελικώς δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ στις 12.7.2006 (Β΄ 891/12.7.2006). Ένα έτος αργότερα, οι αιτούντες υπέβαλαν στον Υπουργό Πολιτισμού την από 4.10.2006 «αίτηση (άρθρου 6 παρ. 9 ν. 3028/2002)», που κατατέθηκε στο Γραφείο του Υπουργού Πολιτισμού στις 6.6.2007, με την οποία ζήτησαν την ανάκληση της παραπάνω απόφασης λόγω εσφαλμένης ερμηνείας ως προς την προσήκουσα διαδικασία και διότι είχε εμφιλοχωρήσει πλάνη ως προς τα πραγματικά περιστατικά. Μετά ταύτα, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/23460/664/18.8.2008 του Υπουργού Πολιτισμού, με την οποία απορρίφθηκε η παραπάνω αίτηση των αιτούντων ως «νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη».

14. Επειδή, προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση η από 4.10.2006 αίτηση των αιτούντων, διότι η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία το ακίνητο των αιτούντων χαρακτηρίσθηκε ως μνημείο είχε εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και συγκεκριμένα διότι είχε δημοσιευθεί στο ΦΕΚ μετά την πάροδο δωδεκαμήνου από τη γνωστοποίηση στους αιτούντες (17.3.2005) της

εισήγησης της αρμόδιας Εφορείας. Σύμφωνα, όμως, με τα όσα εκτέθηκαν στη σκέψη 11, και ανεξαρτήτως του ζητήματος αν η ετήσια προθεσμία κινείται από την κοινοποίηση στους ενδιαφερομένους της εισήγησης της Εφορείας ή της αρμόδιας Διεύθυνσης, πάντως, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η δημοσίευση στο ΦΕΚ της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού περί χαρακτηρισμού ακινήτου ως μνημείου μετά την πάροδο έτους από την κοινοποίηση στους ενδιαφερομένους της εισήγησης της Εφορείας, δεν συνιστά υπέρβαση προθεσμίας προβλεπόμενης για την έκδοση της απόφασης και ως εκ τούτου δεν συνεπάγεται, από την άποψη αυτή, πλημμέλεια της απόφασης χαρακτηρισμού (βλ. Σ.τ.Ε. 2932/2012 σκ. 9). Περαιτέρω, δοθέντος ότι στην προκειμένη περίπτωση ο χρόνος που μεσολάβησε από την κοινοποίηση της αρχικής γνωμοδότησης της ΕΝΜΑ (17.3.2005) έως τη δημοσίευση της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού στο ΦΕΚ (12.7.2006) δεν υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού που απέρριψε την αίτηση θεραπείας είναι μη νόμιμη, διότι η ερμηνευτική εκδοχή της Διοίκησης ότι η ετήσια προθεσμία κινείται από την υποβολή της εισήγησης της Διεύθυνσης, παραβιάζει την καλή πίστη και την αρχή της χρηστής διοίκησης, είναι επίσης αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί, οι δε λοιποί ισχυρισμοί που προβάλλονται από τους αιτούντες σχετικά με την έναρξη και λήξη της ετήσιας αυτής προθεσμίας είναι απορριπτέοι ως αλυσιτελείς.

15. Επειδή, κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 10 του ν. 3028/2002, η κατεδάφιση νεοτέρων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκατό τελευταίων ετών ή η επ' αυτών εκτέλεση εργασιών, για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, ακόμα και εάν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν προηγουμένως χαρακτηριστεί ως μνημεία. Για τη χορήγηση της σχετικής έγκρισης ο ενδιαφερόμενος γνωστοποιεί στην αρμόδια υπηρεσία την πρόθεσή του να προβεί στην κατεδάφιση, η έγκριση δε θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εάν εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη γνωστοποίηση δεν συντελεσθούν οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου διατυπώσεις δημοσιότητας. Στην τελευταία αυτή διάταξη προβλέπεται, ειδικότερα, ότι η εισήγηση της κεντρικής ή περιφερειακής υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία προηγείται της έκδοσης της απόφασης περί χαρακτηρισμού ή μη ενός ακινήτου ως νεότερου μνημείου, κοινοποιείται με μέριμνα της υπηρεσίας στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο του ακινήτου, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις. Με τις διατάξεις αυτές επιδιώκεται η ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού για την ύπαρξη παλαιών ακινήτων, τα οποία δεν ανάγονται στην προ του 1830 περίοδο και δεν είναι, συνεπώς, αρχαία εκ του νόμου, ενδέχεται όμως να παρουσιάζουν καλλιτεχνικά, αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά, ιστορικά

στοιχεία και εν γένει πολιτιστική αξία μη έχουσα εισέτι διαγνωσθεί, η οποία θα δικαιολογούσε τον χαρακτηρισμό τους ως νεοτέρων μνημείων. Τούτο δε για να αποτρέπεται ο κίνδυνος κατεδάφισης ή αλλοίωσης των ακινήτων αυτών και να κινείται η διαδικασία χαρακτηρισμού τους, εφόσον κριθεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου.

16. Επειδή, προβάλλεται ότι μη νομίμως απορρίφθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΣΝΑΚ/23460/664/18.8.2008 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ο ισχυρισμός ότι η απόφαση χαρακτηρισμού ως μνημείου του ακινήτου των αιτούντων εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 10 του ν. 3028/2002. Ειδικότερα, οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η απόφαση χαρακτηρισμού πάσχει, διότι είχε παρέλθει τετράμηνο από τη γνωστοποίηση, στις 28.1.2005, της πρόθεσης των αιτούντων να προβούν σε εργασίες κατεδάφισης στο επίμαχο κτίριο έως την κοινοποίηση της εισήγησης της υπηρεσίας, η οποία έλαβε χώρα στις 7.7.2005. Ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 10 του ν. 3028/2002 αφορά ακίνητα τα οποία είναι προγενέστερα των τελευταίων εκατό ετών. Αλλά, και υπό την ερμηνευτική εκδοχή την οποία υποστηρίζουν οι αιτούντες, ότι δηλαδή η παράγραφος 10 παρ. 6 του ν. 3028/2002 ισχύει κατά την αληθή της έννοια και για λόγους ίσης μεταχείρισης και προστασίας του διοικουμένου όχι μόνο για τα ακίνητα που είναι προγενέστερα των τελευταίων εκατό ετών, αλλά και για το υπό χαρακτηρισμό μεταγενέστερο ακίνητο, ο λόγος ακυρώσεως θα ήταν, επίσης, αβάσιμος δεδομένου ότι, όπως εκτέθηκε σε προηγούμενη σκέψη, η υπέρβαση των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 3028/2002 δεν συνεπάγεται παρανομία της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία χαρακτηρίζεται ακίνητο ως μνημείο, αλλά επισύρει μόνον τις συνέπειες που ρητώς προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 3028/2002 (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2932/2012 σκ. 9).
17. Επειδή, κατά την έννοια της παραγράφου 9 του άρθρου 6 του ν. 3028/2002, που απηχεί νομολογιακό κανόνα, ο οποίος διαμορφώθηκε κατά την ερμηνεία των διατάξεων του ν. 1469/1950 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830», εν όψει του σκοπού που επιδιώκεται με τον χαρακτηρισμό κτιρίου ως διατηρητέου, δηλαδή της διηνεκούς προστασίας των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, δεν είναι επιτρεπτή η ανάκληση πράξεων χαρακτηρισμού στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς και υπαγωγής στο ειδικό προστατευτικό καθεστώς που έχει θεσπισθεί για τα στοιχεία αυτά, όπως είναι οι πράξεις χαρακτηρισμού μνημείου, ούτε η έκδοση πράξεων αποχαρακτηρισμού τους, ολικού ή μερικού, εκτός αν διαπιστωθεί αιτιολογημένα, κατόπιν νέας γνωμοδότησης του αρμόδιου Συμβουλίου, ότι ο χαρακτηρισμός είχε γίνει χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου ή ότι εμφιλοχώρησε πλάνη περί τα πράγματα (Σ.τ.Ε. 3999/2004, 1712/2002, 4392/1997).

18. Επειδή, πέραν των στοιχείων του ιστορικού της υπόθεσης που εκτέθηκαν στη σκέψη 12, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν, περαιτέρω, τα εξής: Στην από 15.3.2005 εισήγηση της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής για τον χαρακτηρισμό του επίμαχου ακινήτου ως μνημείου εκτίθεται ότι «Όπως διαπιστώθηκε από τα υποβληθέντα στοιχεία και την αυτοψία μηχανικού το κτίριο [...] βρίσκεται στην οδό Λουκά Ράλλη 33 στον Πειραιά. Πρόκειται για τριώροφο κτίριο με ημιπόγειο. Η φέρουσα κατασκευή είναι μεικτή με πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος, μπατικούς φέροντες τοίχους και δρομικές εσωτερικές οπλιθοδομές. Στο ισόγειο υπάρχουν δύο είσοδοι. Η μία για το διαμέρισμα του ισογείου. Η δεύτερη οδηγεί σε ξύλινη κλίμακα ανόδου προς τον α' και β' όροφο. Η κατασκευή του ισογείου, του α' ορόφου και τμήματος του β' ορόφου έγινε στη δεκαετία του 1930, όπως δηλώνεται από τους ιδιοκτήτες και προκύπτει από το συνημμένο συμβόλαιο. Το υπόλοιπο τμήμα του β' ορόφου κατασκευάστηκε κατά δήλωση των ιδιοκτητών το έτος 1972. Η όψη του κτηρίου παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον. Το επίχρισμα του ισογείου φέρει εγχάρακτες λωρίδες κατά το ισόδομο σύστημα. Οι δύο πόρτες εισόδου στο ισόγειο, επηρεασμένες από το Art Deco, είναι ξύλινες, με φεγγίτη και οβάλ υαλοστάσιο με ενδιαφέρουσα σιδεριά. Περιβάλλονται από πλαίσια με φυτικές παραστάσεις στο υπέρθυρο και γεωμετρικά σχήματα στις παραστάδες. Και οι δύο πόρτες εισόδου φέρουν σκαλισμένες ψευδοπαραστάδες, φυτικά κοσμήματα και τα αρχικά του ονόματος, προφανώς του ιδιοκτήτη, χαμηλά. Το περίγραμμα των υαλοστασίων τονίζεται από περιμετρικά σκαλίσματα. Τα πλαίσια των ανοιγμάτων του ισογείου και του ορόφου φέρουν πρωτότυπη διακόσμηση στις γωνίες. Ο όροφος χαρακτηρίζεται από συμμετρία ως προς [τον] άξονα και έχει τέσσερα συνεχόμενα ανοίγματα με ψευδοπαραστάδες στα ενδιάμεσα διαστήματα και στις γωνίες της όψης, κεντρικό μπαλκόνι, όπου βγαίνουν τα δύο κεντρικά ανοίγματα, και δύο συμμετρικά μικρά, όπου βγαίνουν τα πλαϊνά ανοίγματα. Τα κιγκλιδώματα των μπαλκονιών, τα οποία είναι σιδερένια, περίτεχνα, παραδοσιακού τύπου, έχουν αφαιρεθεί και βρίσκονται στο εσωτερικό του κτηρίου. Ο α' όροφος απολήγει σε προεξέχον γείσο, πάνω από το οποίο σώζεται τμήμα του παλαιού στηθαίου. Το προς την όψη τμήμα του β' ορόφου αποτελεί μεταγενέστερη αδιάφορη προσθήκη, η οποία αλλοιώνει το αρχικό κτίριο. Τα μπαλκόνια του κτηρίου στην πρόσοψη και τον ακάλυπτο φέρουν επίστρωση με διακοσμητικά πλακίδια εποχής. Χαρακτηριστική είναι η κλίμακα ανόδου στους ορόφους με ξύλινο παραδοσιακό κάγκελο. Ο χώρος εισόδου και ο χώρος της σκάλας έχει μέχρι το ύψος της ποδιάς διακοσμητική έγχρωμη γύψινη λωρίδα η οποία συνεχίζεται και σε άλλους εσωτερικούς χώρους, όπου διαφοροποιείται χρωματικά και απομimείται ξύλινη κατασκευή. Το επάνω τμήμα των τοίχων του κλιμακοστασίου είναι επιχρισμένο σε απομίμηση μαρμάρου. Στο εσωτερικό του κτηρίου ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι γύψινες πλούσια διακοσμημένες οροφές των δωματίων, κυρίως των χώρων

υποδοχής, και οι ξύλινες εσωτερικές τζαμόπορτες. Τα εσωτερικά δάπεδα του κτηρίου ως επί το πλείστον αποτελούνται από διακοσμητικά πλακίδια παλαιού τύπου και από αξιόλογα μωσαϊκά. Από στατική άποψη τα κτήρια παρουσιάζει τις συνηθισμένες φθορές λόγω παλαιότητας και εγκατάλειψης. Μετά τα ανωτέρω και δεδομένου ότι: α. Το αρχικό κτήριο κατασκευασμένο εντός των τελευταίων 100 ετών διαθέτει ιδιαίτερος σημαντικά αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία. β. Τα κτήρια του άμεσου περιβάλλοντος είναι ως επί το πλείστον του ιδίου όγκου αλλά χωρίς ιδιαίτερη αρχιτεκτονική σημασία, ενώ απέναντι υπάρχουν και κάποιες οικοδομές μεσοπολεμικές. γ. Από στατική άποψη το κτήριο δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα. δ. Το προς την πρόσοψη τμήμα του 2ου ορόφου, κτισμένο το 1972, αν και αλλοιώνει αισθητικά το κτήριο, δεν έχει βλάβει την αρχική κατασκευή, εισηγούμεστε τον χαρακτηρισμό ως νεώτερου μνημείου του κτηρίου [...] λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής και καλλιτεχνικής σημασίας του». Οι αιτούντες, με τις από 13.5.2005 αντιρρήσεις τους κατά της ανωτέρω εισήγησης της ΕΝΜΑ ισχυρίσθηκαν ότι το κτίριο δεν οικοδομήθηκε από έγκυρους τεχνίτες και καλλιτέχνες, ότι η πρόσοψη είναι διαμορφωμένη από ψευδή διακοσμητικά έργα χωρίς στοιχεία πρωτοτυπίας, ότι ο εσωτερικός διάκοσμος αποτελείται από πλαστά υλικά, ότι η εμφύτευση υποστρωμάτων κατά την προσθήκη β' ορόφου το 1972 οδήγησε σε πλήρη αλλοίωση της όψης του κτιρίου, ότι το κτίριο δεν εντάσσεται σε αξιόλογο αρχιτεκτονικό περιβάλλον και ότι από τις διαδοχικές επεμβάσεις στο κτίριο υπάρχουν προβλήματα στατικότητας και σοβαρών κινδύνων για γείτονες και διερχόμενους. Στη συνέχεια, τόσο η εισήγηση όσο και οι αντιρρήσεις των αιτούντων εξετάσθηκαν από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Πολιτισμού (ΔΙΝΕΣΑΚ), η οποία με την από 7.7.2005 εισήγησή της τάχθηκε, επίσης, υπέρ του χαρακτηρισμού του κτιρίου υιοθετώντας τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις της ΕΝΜΑ ως προς την ιδιαίτερη αξία των αρχιτεκτονικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών του κτιρίου, επισημαίνοντας δε επιπλέον ότι «[...] Το εσωτερικό του κτιρίου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Χαρακτηριστική είναι η ξύλινη σκάλα ανόδου στους ορόφους με την διακοσμητική έγχρωμη λωρίδα (Basamento) η οποία συνεχίζεται και σε άλλους εσωτερικούς χώρους του κτιρίου, μέχρι του ύψους της ποδιάς των παραθύρων, διαφοροποιούμενη χρωματικά και μιμούμενη το ξύλο ή το μάρμαρο. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν οι γύψινες διακοσμήσεις των οροφών των δωματίων και κυρίως των χώρων υποδοχής. Εντυπωσιακές είναι και οι ξύλινες εσωτερικές τζαμόπορτες, καθώς και τα δάπεδα του κτιρίου, στρωμένα με διακοσμητικά πλακίδια παλαιού τύπου και μωσαϊκά [...] Η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων προτείνει τον χαρακτηρισμό ολόκληρου του κτιρίου ως μνημείου [...]». Κατόπιν τούτου, η ΔΙΝΕΣΑΚ εισηγήθηκε τον χαρακτηρισμό του προαναφερθέντος ακινήτου ως μνημείου μόνον ως προς το ισόγειο και τον α' όροφο, χωρίς δηλαδή τη νεότερη προσθήκη του β' ορόφου, διότι θεώρησε ότι «πρόκειται για κτίριο με ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά και

μορφολογικά στοιχεία, σημαντικό για τη μελέτη της εξέλιξης της αρχιτεκτονικής στην περιοχή του Πειραιά». Στη συνέχεια, το ΚΣΝΜ κατά τη συνεδρίαση της 13ης Οκτωβρίου 2005 (πρακτικό 33/13.10.2005) συζήτησε διεξοδικά το θέμα του χαρακτηρισμού και αφού εξέτασε τις αντιρρήσεις των αιτούντων κατά της εισήγησης της ΔΙΝΕΣΑΚ και άκουσε τις απόψεις των νομικών και τεχνικών συμβούλων των αιτούντων, αλλά και των ίδιων των αιτούντων, ανέβαλε την διατύπωση της οριστικής του γνώμης, προκειμένου, ενόψει και των αντιρρήσεων των αιτούντων, μέλη του Συμβουλίου να πραγματοποιήσουν αυτοψία στο κτίριο. Ακολούθως το ΚΣΝΜ με την 3/26.1.2006 γνωμοδότησή του και αφού άκουσε εκ νέου τις απόψεις των ιδιοκτητών του κτιρίου και των εκπροσώπων τους, τάχθηκε κατά πλειοψηφία υπέρ του χαρακτηρισμού του κτιρίου ως μνημείου χωρίς τη νεότερη προσθήκη του δευτέρου ορόφου, με την αιτιολογία ότι «πρόκειται για κτίριο με εξαιρετικά ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία, σημαντικό για τη μελέτη και την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής στην περιοχή του Πειραιά». Όπως αναφέρθηκε, επακολούθησε η απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/10218/274/2006 του Υπουργού Πολιτισμού (Β΄ 891/12.7.2006), με την οποία το κτίριο επί της οδού Λουκά Ράλλη 33 στον Πειραιά χαρακτηρίστηκε ως μνημείο, κατά το άρθρο 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002. Εξάλλου, ένα έτος αργότερα, οι αιτούντες υπέβαλαν στον Υπουργό Πολιτισμού την από 4.10.2006 «αίτηση (άρθρου 6 παρ. 9 ν. 3028/2002)», που κατατέθηκε στο Γραφείο του Υπουργού Πολιτισμού στις 6.6.2007, με την οποία ζήτησαν την ανάκληση της παραπάνω απόφασης, μεταξύ άλλων, λόγω πλάνης, ισχυριζόμενοι ότι τα στοιχεία που υπολαμβάνουν ως κρίσιμα οι αρμόδιες υπηρεσίες (ΕΝΜΑ και ΔΙΝΕΣΑΚ) δεν υπάγονται στην έννοια του «ακινήτου μνημείου» όπως έχει ερμηνευθεί από το Σ.τ.Ε. και επιπλέον βασίζονται σε πεπλανημένες παραστάσεις και σε εσφαλμένη κατανόηση, διότι α) το κτίριο χτίστηκε σταδιακά εν μέρει προ του πολέμου του 1940, χωρίς στοιχεία ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας από ανθρώπους που δεν είχαν ειδικές γνώσεις και εν μέρει το έτος 1972 με άδεια της πολεοδομίας, η προσθήκη δε αυτή αλλοίωσε τη μορφή του κτιρίου, β) το υπάρχον κτίριο είναι μεικτής κατασκευής (λιθοδομής και οπτοπλινθοδομή) που έχει υποστεί σοβαρές ζημιές από τον χρόνο και έχει καταπονηθεί από τους βομβαρδισμούς κατά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, γ) η πρόσοψη δεν αποτελεί ενιαία μορφή κτίσματος, διότι έχει διαμορφωθεί με την προσθήκη ψεύτικων διακοσμητικών έργων (οι παραστάδες της εισόδου είναι από μωσαϊκό, τα σκαλοπάτια της εισόδου ομοίως και έχουν καταστραφεί λόγω διάβρωσης του οπλισμού, οι σιδεριές των εξωστών είναι κοινής κατασκευής με τις σημερινές), δ) ο εσωτερικός διάκοσμος, που σήμερα δεν υφίσταται ήταν με πλαστά υλικά (χρωματική απομίμηση μαρμάρου στις τοίχους, όπου υπήρχαν απομιμήσεις, τα δάπεδα ήταν κυρίως ξύλινα που είχαν φθαρεί και είχαν επιστρωθεί κατά τόπους από φύλλα νοβοπάν, τα μεταγενέστερα επιχρίσματα είναι κοινά κ.λπ.), ε) το κτίριο είναι επικίνδυνο για κατάρρευση και στ) στο

άμεσο περιβάλλον του κτιρίου δεν υπάρχουν άλλα αξιόλογα κτίρια που να συγκροτούν ένα ενδιαφέρον οικοδομικό σύνολο. Μετά την υποβολή της από 4.10.2006 αίτησης θεραπείας των αιτούντων κατά της απόφασης χαρακτηρισμού, ο Υπουργός Πολιτισμού με το 3296/6.6.2007 έγγραφο του ζήτησε τις απόψεις της ΔΙΝΕΣΑΚ σχετικά με τη βασιμότητα ή μη των προβαλλόμενων με την αίτηση θεραπείας λόγων ανάκλησης της απόφασης χαρακτηρισμού και συγκεκριμένα των λόγων περί υπέρβασης των νομίμων προθεσμιών για την έκδοση της απόφασης χαρακτηρισμού και περί πλάνης ως προς τα πραγματικά περιστατικά που δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του ακινήτου ως μνημείου. Κατόπιν τούτου απεστάλη στον Υπουργό Πολιτισμού το ΥΠΠΟ/ΔΙΝΣΑΚ/52097/1459/31.7.2007 έγγραφο της ΔΙΝΕΣΑΚ, στο οποίο εκτίθεται ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν στοιχειοθετείται παράβαση του νόμου ή πλάνη περί τα πράγματα και μετά ταύτα εκδόθηκε η απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΣΝΑΚ/23460/664/18.8.2008 του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση θεραπείας ως νομικά και ουσιαστικά αβάσιμη.

19. Επειδή, προβάλλεται ότι μη νομίμως απορρίφθηκε η από 4.10.2006 αίτηση των αιτούντων από τον Υπουργό Πολιτισμού, διότι η απόφαση περί χαρακτηρισμού του ακινήτου των αιτούντων ως μνημείου είχε εκδοθεί κατ' εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 6 παρ. 1 περ. γ' του ν. 3028/2002. Οι αιτούντες, προβάλλουν ειδικότερα ότι και αν υποθεθεί ότι είναι αληθή τα περιστατικά που παραθέτουν οι αρμόδιες υπηρεσίες στις εισηγήσεις τους, δεν συντρέχουν τα στοιχεία εκείνα που προσδίδουν ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και ιστορική αξία στο κτίριο, όπως μια ιδιαίτερη τεχνοτροπία στη δόμηση ή στον εσωτερικό διάκοσμο, μια αισθητική αντίληψη χαρακτηριστική για μια ιστορική περίοδο και μάλιστα τέτοια ώστε να διακρίνει το κτίριο στο σύνολό του και στις κύριες πλευρές του και όχι σε κάποιες δευτερεύουσες όψεις του, τα ανωτέρω δε επιβεβαιώνονται, όπως ισχυρίζονται οι αιτούντες, και από την αρχική θετική εισήγηση της ΕΠΑΕ για την κατεδάφιση του κτιρίου αλλά και από την άδεια κατεδάφισης που εκδόθηκε από την πολεοδομία, γεγονός που παρέχει ισχυρή ένδειξη για τον χαρακτήρα του κτιρίου. Όπως όμως προκύπτει από τα προαναφερθέντα στοιχεία του φακέλου στις εισηγήσεις των αρμοδίων υπηρεσιών και τις γνωμοδοτήσεις του ΚΣΝΜ περιγράφονται πλήρως και αναλυτικά τα αξιόλογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία του ακινήτου, δηλαδή τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τον νόμο για τον χαρακτηρισμό ακινήτου ως μνημείου δυνάμει του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, το γεγονός δε ότι η ΕΠΑΕ γνωμοδότησε, στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την έκδοση οικοδομικής άδειας, δηλαδή βάσει διαφορετικής διαδικασίας υπέρ της κατεδάφισης του κτιρίου, δεν κλονίζει την αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, προεχόντως, διότι η γνωμοδότηση της ΕΠΑΕ είχε υποβληθεί από τους αιτούντες στις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και συνεκτιμήθηκε τόσο κατά τη διατύπωση των εισηγήσεων της ΕΝΜΑ και της ΔΙΝΕΣΑΚ όσο και από το ΚΣΝΜ. Επομένως, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος και πρέπει

να απορριφθεί.

20. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού είναι ακυρωτέα, διότι δεν απάντησε στον ισχυρισμό που προβλήθηκε ότι η προγενέστερη απόφασή του για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου δεν ήταν πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη ως προς τη συνδρομή των όρων και προϋποθέσεων που τάσσει ο νόμος για τον χαρακτηρισμό ως μνημείου ακινήτου νεοτέρου των τελευταίων εκατό ετών ούτε από τα στοιχεία του φακέλου προέκυπταν ικανά στοιχεία προς σχηματισμό σαφούς, ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας. Οι αιτούντες ισχυρίζονται ειδικότερα, επαναλαμβάνοντας κατ' ουσίαν τα όσα είχαν προβάλει με τις προαναφερθείσες αντιρρήσεις τους, ότι από τα έγγραφα που υπέβαλαν στη Διοίκηση προέκυπταν τα εξής: α) το κτίριο κατασκευάσθηκε προ του 1940 σε βιομηχανική περιοχή χωρίς στοιχεία ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής αξίας, β) οι κατά καιρούς παρεμβάσεις και ιδίως αυτή του 1972 αλλά και εκείνες μετά τους σεισμούς του 1981 και του 1999 έχουν αλλοιώσει αισθητά τη μορφή του, γ) η πρόσοψη δεν αποτελεί ενιαία μορφή κτίσματος διότι έχει διαμορφωθεί με ψεύτικα διακοσμητικά έργα, δ) ο εσωτερικός διάκοσμος είναι με πλαστά υλικά, ε) υπάρχουν σοβαρά στατικά προβλήματα, στ) στο άμεσο περιβάλλον του κτιρίου δεν υπάρχουν άλλα αξιόλογα κτίρια, τα οποία να συγκροτούν ένα ενδιαφέρον οικοδομικό σύνολο, ζ) η παρούσα κατασκευή δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην κυκλοφορία των πεζών, η) η αρμόδια ΕΠΑΕ γνωμοδότησε θετικά για την κατεδάφιση του κτιρίου. Ισχυρίζονται, ακόμη, οι αιτούντες ότι οι διαπιστώσεις που εκτίθενται στην εισήγηση της ΕΝΜΑ, δηλαδή ότι έχει προστεθεί στον β' όροφο του κτιρίου κτίσμα το έτος 1972, το οποίο αλλοιώνει την όψη του κτιρίου, ότι τα περιβάλλοντα κτίρια και η εν γένει περιοχή δεν εντάσσονται στην κατηγορία των παραδοσιακών κτιρίων ή κτιρίων με κάποια αρχιτεκτονική αξία, ότι ο εσωτερικός διάκοσμος είναι εν πολλοίς αντικείμενο απομιμήσεων σε επίπεδο υλικών και καλλιτεχνικής εργασίας, τελούν σε πλήρη αντίφαση με το συμπέρασμα της εισήγησης ότι πρόκειται για διατηρητέο με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική και ιστορική αξία, τα αυτά δε ισχύουν, κατά τους αιτούντες, και ως προς την 7.7.2005 εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ, που δέχεται, ότι η φέρουσα κατασκευή είναι από μικτά υλικά και ότι τα διακοσμητικά στοιχεία είναι ψευδή/κατά μίμηση και δεν έχουν ακολουθήσει μια αναγνωρισμένη καλλιτεχνική μέθοδο. Στην προκειμένη, όμως, περίπτωση οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού έκριναν ότι οι παραπάνω διαπιστώσεις δεν αναιρούν το ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει το κτίριο και τα επιμέρους ιδιαίτερος αξιόλογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία στις όψεις του κτιρίου, αλλά και στο εσωτερικό του λόγω των στοιχείων που το διακοσμούν, ορισμένα από τα οποία μάλιστα (ξύλινες εσωτερικές τζαμόπορτες και δάπεδα με διακοσμητικά πλακίδια) χαρακτηρίζονται στην εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ ως «εντυπωσιακά». Εξάλλου, οι

ισχυρισμοί που προβάλλονται με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως ως προς την αρχιτεκτονική και μορφολογική αξία του επίμαχου κτιρίου είχαν προβληθεί αναλυτικά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας και εξετάστηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟ, αλλά και από το ΚΣΝΜ ενώπιον του οποίου παρέστησαν οι αιτούντες και ανέπτυξαν τους ανωτέρω ισχυρισμούς. Επίσης, εξετάστηκε ο ειδικότερος ισχυρισμός των αιτούντων ότι η μεταγενέστερη προσθήκη αφαιρούσε από το κτίριο τα αξιόλογα αρχιτεκτονικά στοιχεία, κρίθηκε όμως εν τέλει από το ΚΣΝΜ ότι η προσθήκη αυτή δεν επηρεάζει τα ιδιαιτέρως αξιόλογα στοιχεία των υπολοίπων ορόφων και του συνόλου του ακινήτου και για τον λόγο αυτό το Κεντρικό Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ του χαρακτηρισμού των λοιπών ορόφων του κτιρίου, πλην του δευτέρου ορόφου και ο οποίος άλλωστε δεν περιελήφθη στον χαρακτηρισμό του ακινήτου ως μνημείου. Υπό τα δεδομένα αυτά, νομίμως και αιτιολογημένα απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ο ισχυρισμός που προβλήθηκε με την από 4.10.2006 αίτηση, ότι, δηλαδή, η απόφαση χαρακτηρισμού του ακινήτου ως μνημείου δεν ήταν νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, η περαιτέρω δε αμφισβήτηση της κρίσης των οργάνων της Διοίκησης δυνάμει των ανωτέρω ισχυρισμών των αιτούντων εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου, δεδομένου ότι κατά τα λοιπά οι ισχυρισμοί αυτοί πλήττουν την ανέλεγκτη ακυρωτικώς ουσιαστική και τεχνική εκτίμηση της Διοίκησης και πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3857/2007, 1075/2005, 1850/2000). Συνεπώς, ο προαναφερθείς λόγος ακυρώσεως καθώς και ο συναφής λόγος, με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη είναι ακυρωτέα διότι η απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/10218/274/2006 του Υπουργού Πολιτισμού είχε εκδοθεί κατά πλάνη περί τα πράγματα ως προς τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων για τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως μνημείου, είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

21. Επειδή, τέλος, προβάλλεται ότι η απόφαση χαρακτηρισμού του ακινήτου ως μνημείου αντίκειται στην αρχή της χρηστής διοίκησης και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού που απέρριψε τον σχετικό λόγο της από 4.10.2006 αίτησης των αιτούντων πρέπει να ακυρωθεί. Ειδικότερα, οι αιτούντες προβάλλουν ότι μετά την πάροδο 12μήνου από την κοινοποίηση στους ίδιους της εισήγησης της ΕΝΜΑ, εδραιώθηκε η πεποίθησή τους ότι είχε ματαιωθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού και ενόψει αυτού προέβησαν, δυνάμει άδειας της Πολεοδομίας, σε κατεδάφιση σημαντικού τμήματος με αποτέλεσμα εν τέλει να παραμείνει μόνον η πρόσοψη και ο σκελετός του κτιρίου, το οποίο μη νομίμως χαρακτηρίστηκε ως μνημείο. Αντιθέτως προς τα ανωτέρω, η Διοίκηση στο έγγραφο των απόψεων εκθέτει ότι οι εργασίες κατεδάφισης του εσωτερικού του κτιρίου πραγματοποιήθηκαν παράνομα, ότι οι ισχυρισμοί των αιτούντων δεν είναι βάσιμοι και οφείλονται στην εσφαλμένη αντίληψη τους ότι η διαδικασία έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί

εντός έτους από την κοινοποίηση της εισήγησης της ΕΝΜΑ και ότι η ΔΙΝΕΣΑΚ κοινοποιούσε όλα τα σχετικά έγγραφα στους αιτούντες και τους είχε ενημερώσει ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση επί του κτιρίου. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι από τα στοιχεία του φακέλου που παρατίθενται στη σκέψη 12 δεν προκύπτει, όπως αβασίμως, ισχυρίζονται οι αιτούντες, βούληση της Διοίκησης να διακόψει τη διαδικασία και να ματαιώσει τον χαρακτηρισμό του επίμαχου ακινήτου, η κατεδάφιση, πάντως, και μάλιστα χωρίς άδεια του Υπουργού Πολιτισμού, στοιχείων του εσωτερικού του κτιρίου, τα οποία είχαν κριθεί διατηρητέα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και το ΚΣΝΜ κατά τη διαδικασία του χαρακτηρισμού κτιρίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, δεν εμπόδιζε, κατά τον νόμο, την ολοκλήρωση της διαδικασίας και τον χαρακτηρισμό του κτιρίου ως μνημείου. Επομένως, με τα δεδομένα αυτά, η έκδοση της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/10218/274/2006 του Υπουργού Πολιτισμού δεν αντιβαίνει στην αρχή της χρηστής διοίκησης, ορθώς δε απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ο σχετικός ισχυρισμός της από 4.10.2006 αίτησης θεραπείας των αιτούντων, τα περί του αντιθέτου δε προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθούν.

22. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί.